

Mesiánský judaismus

Mesiánský judaismus, hebrejsky יהדות משיחית, *JAHADUT MEŠICHIT*, je jednou z větví judaismu, která vznikla již v 1. století n. l. a byla praktikována židovskými a později i nežidovskými učedníky rabího, jenž byl na území tehdejšího Izraele znám pod jménem Ješu'a ha-Nocri (ישוע הנצרי, Ježíš Nazaretský). Ten byl svými učedníky uznán za Mesiáše Izraele, Vykupitele světa a Pána a od té doby začal být označován též jako Ješu'a ha-Mašiach (ישוע המשיח, Ježíš Kristus). Toto své přesvědčení začali hlásat především poté, co byl jejich mistr ukřižován a oni se nato dle svých vlastních slov stali svědky jeho vzkříšení.

Významnou roli při šíření mesiánského judaismu v 1. století n. l. sehrála jedna z jeruzalémských synagóg, kterou až do roku 62 n. l. vedl Ja'akov (יַעֲקֹב, Jakub), „bratr Páně“, jenž je též znám pod jménem Jakub Spravedlivý či Obdivuhodný. Po jeho mučednické smrti synagógu spravoval Šimon, syn Kleofášův. Tato synagóga se vyznačovala nejen tím, že sdružovala věřící v Ješuu ha-Mašiach, ale také tím, že tito věřící byli „nadšenými zastánci Zákona“ neboli Tóry. To znamená, že tito věřící vedli židovský způsob života a praktikovali židovskou bohoslužbu. Tyto židovské způsoby však nenutili věřícím z národů. Ty odkazovali pouze na závaznost dodržování těch nejnужnějších věcí z Tóry, jež jsou v současné době formulovány v tzv. ševa micvot bnej Noach (שבע מצוות בני־נוח, sedm noachidských přikázání).

Význačným hlasatelem víry v Ješuu ha-Mašiach mezi národy se stal rav Ša'ul mi-Tarsos (רַבּ שְׂאוּל מִטַּרְסוֹס, známý pod označením apoštol Pavel), autor většiny listů, jež se později staly součástí tzv. Nového zákona a jež byly křesťanskou církví zneužity k odmítání židovského způsobu života, ačkoliv samotný Ša'ul pouze odmítal, aby k tomuto způsobu života byli nuceni lidé z národů. Tyto protižidovské tendence v církvi začaly v době, kdy se věřící z národů chtěli vyhnout pronásledování ze strany římské moci, která skupiny věřících v Ješuu ha-Mašiach považovala za židovskou sektu, a vyvrcholily po Nicejském koncilu (325 n. l.), kdy židovští věřící v Ješuu ha-Mašiach na základě nejrůznějších církevních výnosů ztratili možnost vést židovský způsob života i bohoslužby. Např. na Laodicejském synodu v roce 339 n. l. došlo k tomuto usnesení: „Nepřísluší, aby křesťané podle židovského způsobu světili sobotu, nýbrž aby pracovali toho dne. Světiti však jako křesťané mají přednostně den nedělní, mohou-li. Budou-li přistiženi, že světí jako židé, buďtež od Krista proklati.“^[1]

V židovských komunitách pro změnu začal sílit odpor k židům praktikujícím mesiánský judaismus v období protiřímských povstání a fatálního rozměru dosáhlo v době Bar Kochbova povstání (132–135 n. l.), kdy zanikl vliv „sekt zélótů, saduceů a esejců“ a začali se prosazovat farizeové. Jejich náboženský učitel, rabi Akiva (asi 50–136 n. l.), jenž už na konci 1. století n. l. „vedl vlastní ješivu (rabínskou školu) a měl údajně dvanáct tisíc žáků“, totiž toto povstání podpořil tím, že vůdce povstání označil za Mesiáše a všechny židy, kteří toto odmítali uznat, prohlásil za zrádce. Za takového stavu se mesiánští židé mohli židovským povstalcům zavděčit jedině tím, že by zapřeli svého Mesiáše, což odmítli učinit. Po Nicejském koncilu se nakonec židé vyznávající mesiánský judaismus ocitli „v situaci, kdy měli před sebou volbu připojit se k již existujícím církvím z pohanů a zapřít svou židovskou identitu nebo se zřítí své víry v Mesiáše, aby mohli zůstat v židovské obci, anebo si podržet svou identitu i víru, avšak nenavštěvovat žádnou bohoslužbu.“

Tento neutěšený stav trval až do 19. století, kdy se začaly v různých zemích světa formovat skupiny Židů, kteří uvěřili v Ješuu ha-Mašiach a zároveň trvali na tom, že budou praktikovat židovský způsob života. Tyto skromné počátky přerostly v tzv. mesiánské židovské hnutí, jež o sobě po celém světě dává vědět zvláště od sedmdesátých let 20. století. Místní komunity mesiánských věřících tvoří nezávislá společenství, která se liší jak složením (v některých převládají věřící židovského původu, v jiných ne), tak důrazy (v některých jsou věřící z národů vedeni k obrízce, v jiných ne) a způsobu vedení (v některých mají jediného hlavního vedoucího, v jiných je vedení svěřeno zekenim [זְקֵנִים] neboli staršovstvom). Většina místních mesiánských společenství se sdružuje ve střešních organizacích, které jim usnadňují řešit problémy a hájit společné zájmy.

Mesiánský judaismus v období po zničení Chrámu

Před zničením Chrámu se centrum mesiánského judaismu nacházelo v Jeruzalémě, a to až do roku 66 n. l., kdy římské vojsko oblehlo město a bylo zřejmé, že na aktuálnosti nabyla slova Ješuy ha-Mašiach, jenž řekl: „Když uvidíte, že Jeruzalém obkličují vojska, tu poznáte, že se přiblížila jeho zkáza. Tehdy ti, kdo jsou v Judsku, ať uprchnou do hor, kteří jsou v Jeruzalémě, ať z něho odejdou, a kteří jsou po venkově, ať do něho nevcházejí, ...“ (Evangelium podle Lukáše 21:20-21, Ekumenický překlad) Krátký čas, kdy římská vojska v roce 69 n. l. znenadání odtáhla, využili mesiánští židé k přesunu svého centra asi 100 km severovýchodně od Jeruzaléma do Pelly v zajordánské Pereji ^[2]; farizeové podobně přesunuli své centrum do Javne . Na rozdíl od nového centra farizejského judaismu si však nové centrum mesiánského judaismu neudrželo formující vliv na ostatní mesiánské komunity a postupně ztrácelo rozhodující slovo.

Nejdéle, až do 5. století n. l., udržely svou svébytnost mesiánské komunity poblíž syrské Beroje (tzv. nazorejci, hebrejsky נוצריים, NOCRIM), východně od Jordánu (tzv. ebionité, hebrejsky עביוניים, EVJONIM) a v Egyptě. Křesťané, kteří se postupně zcela distancovali od židovství, začali tyto mesiánské skupiny vnímat jako Zákonu oddané židy, kteří odmítli teologii apoštola Pavla. Ve skutečnosti ale tyto mesiánské skupiny nebyly dobře obeznámeny s činností apoštola Pavla, jenž psal a vyučoval řecky, a pouze tedy odmítly překroucený výklad jeho teologie, kterou začali uvnitř křesťanství hlásat ti, o nichž Kejfa (ספיא, v nežidovském prostředí známý též pod jménem apoštol Petr) psal jako o „neodpovědných“ (Ekumenický překlad) či „nešlechtných“ (Kralický překlad) , doslova však „vzdorujících Zákonu“ neboli „Tóře“ (řecky αθεσμων, ATHESMÓN).

Ze zmínek Eusebia (např. Církevní dějiny: III,25) či Hieronyma je zřejmé, že ačkoliv tyto mesiánské komunity nepoužívaly řecky psané spisy apoštola Pavla, přesto měly k dispozici jiné spisy o životě a učení Ješuy ha-Mašiach v jimi používaném jazyce, tzn. aramejštině a možná i hebrejštině. Na základě toho se někteří badatelé domnívají, že předlohou některých kanonických řecky psaných spisů Nového zákona byly jejich hebrejské verze – uvažuje se tak zvláště o Evangeliiu podle Matouše.

Reference

- [1] Pravidla svatého místního sněmu laodicejského, 29. pravidlo (http://www.caritas.estranky.sk/clanky/cirkev/pravidla-svateho-snemu-laodicejskeho_-_r_343_.html)
- [2] Wilson, str. 77

Externí odkazy

- Webové stránky o mesiánském judaismu (česky) (<http://www.derech.cz/>)

Zdroje článků a přispěvatelé

Mesiánský judaismus Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?oldid=10656184> Přispěvatelé: Jeled, Martin Davídek, 1 anonymní úpravy

Licence

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0
[//creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)
